

Stručni rad

CRNA KRONIKA

mr. sc. Vesna Nosić, prof. savjetnica u mirovini
Petra Krešimira IV. 43, HR – 35000 Slavonski Brod
(Gimnazija „Matija Mesić“)

Sažetak

Ljude su oduvijek zanimale „crne strane života“. Stoga su novinari u dnevnim novinama oblikovali posebnu rubriku, tzv. crnu kroniku, u kojoj donose vijesti o nesretnim i tragičnim događajima iz kriminalističkog miljea. Motivi „crne strane života“ zapisani su i u mnogim književnim djelima pa tako i u lektirama namijenjenima učenicima gimnazije. U rad je uvršteno 20 lektira koje povezuju motivi ubojstva i samoubojstva. Pojedini tragični događaj iz lektire prerađen je u kratku vijest koja bi se mogla objaviti u crnoj kronici u novinama. Rad sadrži 20 izabranih događaja, tj. vijesti: 10 događaja preuzeto je iz europske i američke književnosti, a 10 iz hrvatske književnosti. Nesretni i tragični događaji pratili su mnoge likove, a oni im nisu mogli umaći. Od svoje sudbine, makar ona bila i fikcionalna, očigledno se ne može pobjeći!

Ključne riječi: Hrvatski jezik, lektire, crna kronika, vijest, ubojstvo, samoubojstvo

1.UVOD

„Svaki dnevni list ima čitav niz rubrika koje ne spadaju među one glavne, vodeće, ali bez njih se jednostavno ne može napraviti dobra novina“ [20]. Jedna od takvih rubrika je takozvana crna kronika u kojoj se „izvještava o zbivanjima u svijetu kriminala (...) naziv 'Crna kronika' potječe od istoimene rubrike *Večernjeg lista* koja je u nas postala rodonačelnikom tog žanra (...) Crne strane života oduvijek su privlačile čitatelje“ [20] novina, ali i književnih djela.

Motivi „crne strane života“ zastupljeni su i u mnogim lektirnim književnim djelima namijenjenima učenicima gimnazije. Za izradu ovoga rada izabrano je 20 lektira: 10 iz europske i američke književnosti i 10 iz hrvatske književnosti. U izabranim lektirama opisani su, između ostalih, i tragični događaji – ubojstva i(li) samoubojstva. Pojedini tragični događaj iz lektire oblikovan je u radu kao vijest koja bi se mogla objaviti u novinskoj crnoj kronici. Rad, dakle, sadrži 20 vijesti za (lektirnu) crnu kroniku. Svaka vijest ima naslov, zatim ime i prezime književnika, naslov književnog djela iz kojeg je uzet opisani događaj te godinu prvog tiskanja djela. Rad je oblikovan u jednom poglavlju.

2.VIJESTI ZA CRNU KRONIKU

2.1.ROMANTIČNA PRIČA S TRAGIČNIM ZAVRŠETKOM

(Johann Wolfgang Goethe, „Patnje mladoga Werthera“, 1774.)

Mladi pravnik Werther doputovao je u jedan njemački gradić da bi riješio poslove u vezi nasljedstva. Već pri prvom susretu zaljubio se u lijepu djevojku Lottu koja je već bila zaručena s Albertom. Lotta se kasnije uda za Alberta, a slomljeni Werther ubije se hicem iz pištolja. Tko je kriv: Werther, Lotta ili Albert?

2.2.UBOJICA PRIZNAO ZLOČIN

(Edgar Allan Poe, „Crni mačak“, 1839. – 1840.)

Čovjeku, koji je bio pod utjecajem alkohola, crni mačak zapleo se u noge na podrumskim stepenicama pa ga je pokušao ubiti sjekirom. Ubojstvu kućnog ljubimca suprotstavila se čovjekova supruga. U nastupu bijesa čovjek je sjekirom udario suprugu u glavu. Da bi sakrio tragove zločina, leš je zazidao u podrumski zid. Policija je slučajno otkrila leš i živog mačka nepažnjom zazidanog u zid. Ubojica je priznao počinjeni zločin i u zatvoru čeka pogubljenje.

2.3.DVOBOJ

(Aleksandar Sergejevič Puškin, „Evgenij Onjegin“, 1833.)

U idiličnom ruskom selu prijateljstvo završilo dvobojem! Evgenij Onjegin, mladi petrogradski plemić, ubio je Vladimira Lenskog, mladog seoskog plemića i prijatelja. Povod dvoboja bio je ljubavni: na obiteljskoj proslavi Onjegin se udvarao Olgi Larin, djevojci svojeg prijatelja, koji ga je zatim izazvao na dvoboj i – poginuo!

2.4.SAMOUBOJSTVO ZBOG DUGA?!

(Gustave Flaubert, „Gospođa Bovary“, 1857.)

Emma Bovary, supruga provincijskog liječnika Charlesa Bovaryja, otrovala se arsenom! Što je prethodilo samoubojstvu lijepe gospođe: veliki dug, sudski ovrhovoditelj ili vješto skrivane ljubavne afere?! Tajne ponekad ostanu neotkrivene; odlaze u grob s pokojnikom. Možda će tako biti i u ovom slučaju?

2.5.DVA UBOJSTVA U ISTOM STANU

(Fjodor Mihajlovič Dostojevski, „Zločin i kazna“, 1866.)

U siromašnom dijelu Petrograda jučer su u istom stanu sjekirom ubijene dvije starice: lihvarica Aljona Ivanovna i njezina sestra Lizaveta. Policija još uvijek traga za počiniteljem (počiniteljima) zločina. Sumnjive osobe odmah prijavite policiji.

2.6.SMRT POD KOTAČIMA VLAKA

(Lav Nikolajevič Tolstoj, „Ana Karenjina“, 1875. – 1877.)

A. A. K., supruga uglednog gospodina A. A. K., bacila se na željezničkoj postaji pod vlak! Pokraj tijela pronađena je crvena torbica s dokumentima. Istraga treba otkriti razlog ovog samoubojstva.

2.7.OTROV

(Émile Zola, „Thérèse Raquin“, 1867.)

U obiteljskom stanu u Parizu pronađeni leševi mladih supružnika! Do dolaska policije pokraj leševa sjedila je nijema i nepokretna stara gospođa Raquin, majka prvog, pokojnog supruga mlade žene. Obdukcijски nalaz pokazao je da su supružnici popili otrov. Koji je razlog ovih dvaju (samo)ubojstava? Kakvu to mračnu tajnu skriva ova obitelj?

2.8.KAMEN OKO VRATA

(Guy de Maupassant, „Na vodi“, 1876. – 1886.)

Stari veslač, ribar i još jedan muškarac jučer su iz Siene jedva izvukli leš stare žene s velikim kamenom zavezanim užetom oko vrata. Istraga je u tijeku.

2.9.UBOJSTVO U KAMENOLOMU

(Franz Kafka, „Proces“, 1915.)

U pustom kamenolomu u blizini grada pronađen je leš Josefa K. Policija je otkrila tragove gušenja na mladićevom vratu i duboku ranu u srcu učinjenu oštrim predmetom. Tko je ubio poštenog bankovnog službenika? Zašto? Nadamo se da će istraga razotkriti ubojicu i razlog ubojstva.

2.10.UBOJSTVO NA PLAŽI

(Albert Camus, „Stranac“, 1842.)

Na alžirskoj plaži službenik ubio Arapina hicima iz pištolja! Ubojica je najprije ispalio jedan metak, a zatim još četiri! Ubojica je na licu mjesta priznao ubojstvo. Na sudu se nije htio braniti. Čeka se javno pogubljenje.

2.11.UBOJSTVO U ŠUMI

(August Šenoa, „Zlatarovo zlato“, 1871.)

Tijelo zagrebačkog brijača Grge Čokolina odrubljene glave pronađeno u gustoj šumi blizu Zagreba! Ubijen je oko Božića hicem iz puške. Policija još uvijek traga za počiniteljem zločina.

2.12.UMJESTO VJENČANJA – SAMOUBOJSTVO

(August Šenoa, „Prijan Lovro“, 1873.)

Učitelj hrvatske gimnazije L. M. pred zaručnicom sebi prerezao grkljan! Nesretna djevojka shrvana je ovim tragičnim događajem. Istraga je u tijeku.

2.13.SMAKNUTA JE HAJDUČICA LARA

(Ante Kovačić, „U registraturi“, 1888.)

Glasovita harambašica Lara je uhićena, osuđena i smaknuta! Izdali su je članovi njezine odmetničke družine. Uhićenica je priznala sve zločine. Osuđena je na smrt strijeljanjem. Kada su je pogodili hici, iz njezinog tijela nije potekla nijedna kap krvi. O životu nevjerojatne hajdučice kruže razne priče.

2.14.IZGORIO DVORAC BREZOVICA

(Ksaver Šandor Gjalski, „Pod starim krovovima“, 1886.)

Dvorac Brezovica plemića Kornela Battorycha izgorio do temelja! Plemić je od tog prizora – umro. Požaru je prethodio incident sa seljacima, bivšim kmetovima vlasnika dvorca, zbog šume. Je li posrijedi osveta ili nešto drugo?

2.15.TRAŽI SE VIŠESTRUKI UBOJICA

(Antun Gustav Matoš, „Camao“, 1900.)

Nevjerojatan događaj! U vili bogatog Amerikanca u Ženevi susjedi i policajci pronašli pet leševa! Tko je počinio tolika ubojstva: ljubomorni suprug, nemoralna supruga, ljubavnik, sluga ili – netko peti?! Policija još uvijek skuplja dokaze. Ako je nekome poznato ime i prezime ubijenog mladog pijanista, neka javi policiji.

2.16.UBOJSTVO U GORNJEM GRADU

(Milan Begović, „Bez trećega“, 1931.)

U zagrebačkoj jednokatnici prošle noći dogodio se zločin! Nakon osam godina suprug se vratio kući iz ratnog zarobljeništva. Služavka je čula žestoku svađu između supružnika, a zatim hitac iz revolvera. Ugledna Zagrepčanka priznala je zločin na licu mjesta.

2.17.SIN UBIO OCA ŽARAČEM

(Ivan Kozarac, „Đuka Begović“, 1909.)

U jednom slavonskom selu posvađali su se otac Šima Begović i sin Đuka. Sin jedinac žaračem je udario oca po glavi i – ubio ga! Povod svađi bio je komad zemlje koji je otac prodao nekom Nijemcu. Sin se nije s tim složio pa je kod bilježnika poderao netom napisani ugovor i počeo prijetiti ocu. Ubojstvo se dogodilo navečer nakon što se otac vratio u obiteljsku kuću.

2.18.SAMOUBOJSTVO U BORDELU

(Miroslav Krleža, „Kraljevo“, 1918.)

Najnovije vijesti! Samoubojstvo u jednoj zagrebačkoj javnoj kući! Nepoznati muškarac objesio se u sobi jedne prostitutke kada je ona na trenutak izašla. Policija je zatvorila kuću. Očevid je u tijeku.

2.19. NESVAKIDAŠNJI ZLOČIN

(Miroslav Krleža, „Povratak Filipa Latinovicza“, 1932.)

U selu Kostanjevcu dogodio se neviđeni zločin! Propali odvjetnik Vladimir Baločanski pregrizao je grkljan Kseniji Radajevoj, kasirici u kavani, s kojom je živio. Što je uzrokovalo ovo nesvakidašnje ubojstvo otkrit će istraga.

2.20. NEVJEROJATNO SAMOUBOJSTVO

(Ranko Marinković, „Kiklop“, 1965.)

Nekadašnji ugledni zagrebački novinar i boem (podaci u redakciji) ubio se na navjerojatan način: pomokrio se na žicu dalekovoda s balkona kuće u kojoj je živio. Ubila ga je električna struja! U trenucima samoubojstva u pokojnikovom stanu nalazio se mladi zagrebački novinar (podaci u redakciji) koji nije ni slutio što se događa na balkonu.

3. ZAKLJUČAK

Ljude su oduvijek zanimale „crne strane života“. Stoga su novinari u dnevnim novinama oblikovali posebnu rubriku i nazvali je crna kronika. U ovoj rubrici donose se vijesti o nesretnim i tragičnim događajima, zločinima iz svakodnevice. Književnici u poneka svoja djela stavljaju takve događaje. I lektirna književna djela za gimnazije katkad sadrže kobne događaje. U ovaj rad uvrštene su odabrane lektire iz Hrvatskog jezika za gimnazije koje povezuju motivi ubojstava i samoubojstava. Pojedini zlokobni događaj iz lektire u radu je oblikovan u kratku vijest namijenjenu crnoj kronici u novinama. Rad sadrži 20 takvih događaja odnosno vijesti uzetih iz 20 djela: 10 djela pripada europskoj i američkoj književnosti, a 10 hrvatskoj književnosti. Likovi su ubijeni na razne načine: nožem, sjekirom, hicem iz pištolja ili puške, udarcem žarača ili pak ugrizom za grkljan. Samoubojstva su isto tako počinjena na različite načine: britvom, otrovom, skokom u rijeku s kamenom oko vrata, hicem iz pištolja, vješanjem, električnom strujom i skokom pod kotače vlaka. Nesretni i tragični događaji pratili su mnoge likove koje oni, čini se, nisu mogli izbjeći. Od svoje sudbine, pa makar ona bila i fikcionalna, očigledno se ne može pobjeći!

4.LITERATURA

- [1.] CAMUS, Albert. 2012. *Stranac*. Kostrena: Lektira d.o.o.
- [2.] DOSTOJEVSKI, Fjodor Mihajlovič. 1996. *Zločin i kazna*. Zagreb: SysPrint.
- [3.] FLAUBERT, Gustave. 2003. *Gospođa Bovary*. Zagreb: ABC naklada.
- [4.] GJALSKI, Ksaver Šandor. 1998. *Pod starim krovovima*. Varaždin: „Katarina Zrinski“.
- [5.] GOETHE, Johann Wolfgang. 2001. *Patnje mladoga Werthera*. Zagreb: SysPrint.
- [6.] KAFKA, Franz. 2003. *Proces. Preobrazba i druge priče*. Zagreb: Školska knjiga.
- [7.] KOVAČIĆ, Ante. 1991. *U registraturi*. Zagreb: Školska knjiga.
- [8.] KOZARAC, Ivan. 1996. *Đuka Begović*. Zagreb: SysPrint.
- [9.] KRLEŽA, Miroslav. 1993. *Michelangelo Buonarroti. Kraljevo. U logoru. Gospoda Glembajevi. Aretej*. Zagreb: Zora, Matica hrvatska.
- [10.] KRLEŽA, Miroslav. 2002. *Povratak Filipa Latinovicza. Gospoda Glembajevi*. Zagreb: Profil.
- [11.] MARINKOVIĆ, Ranko. 2008. *Kiklop*. Zagreb: Školska knjiga.
- [12.] MAUPASSANT, Guy de. 1998. *Na vodi i druge novele*. Zagreb: HENA COM.
- [13.] MATOŠ, Antun Gustav. 1998. *Cvijet sa raskršća i druge pripovijetke*. Zagreb: Nart-trgovina.
- [14.] POE, Edgar Allan. 2003. *Crni mačak*. Zagreb: ABC naklada.
- [15.] PUŠKIN, Aleksandar Sergejevič. 1991. *Evgenij Onjegin*. Zagreb: Školska knjiga.
- [16.] ŠENOA, August. 2001. *Prijan Lovro*. Zagreb: SysPrint.
- [17.] ŠENOA, August. 1999. *Zlatarovo zlato*. Zagreb: ABC naklada.
- [18.] TOLSTOJ, Lav Nikolajevič. 1996. *Ana Karenjina*. Zagreb: Školska knjiga.
- [19.] ZOLA, Émile. 2005. *Thérèse Raquin*. Varaždin: „Katarina Zrinski“.
- [20.] MALOVIĆ, Stjepan. 2004. *Novine*. Zagreb: Sveučilišna knjižara.